

Inventaris van het archief van prof. dr. J. Wille

Levensjaren 1881-1964, (1891-1964)

Samengesteld door mw. drs. I. Kiel-Hartog

Historisch Documentatiecentrum voor het
Nederlands Protestantisme (1800-heden)
Vrije Universiteit Amsterdam
De Boelelaan 1105
1081 HV Amsterdam

Collectie nummer: 252
Juli 2000

Inleiding

Prof. dr. J. Wille

Jacobus Wille werd op 8 april 1881 in Koudekerk aan de Rijn geboren. Hij overleed op 16 april 1964 te Oosterbeek.

Op het Gymnasium te Leiden (1894-1900) bleek hij een intelligente leerling te zijn en op 24 september 1900 werd hij in Leiden ingeschreven als student Nederlandse taal- en letterkunde. Op 7 juli 1903 behaalde hij zijn kandidaats. In december 1903 nam hij aan de Christelijke HBS te Rotterdam een tijdelijk leraarschap aan voor de vakken Nederlands, geschiedenis en aardrijkskunde; hij bleef daar tot 1 maart 1905 om daarna zijn studie voort te zetten. Voor zijn doctoraalexamen slaagde hij 14 april 1908 en op 1 september 1908 werd hij als leraar in de Nederlandse taal en geschiedenis benoemd aan het Christelijk Gymnasium in Den Haag. In 1920 werd hij lector aan de VU te Amsterdam bij de faculteit der letteren en wijsbegeerte.

In 1924 promoveerde Wille aan de Leidse Academie bij J.W. Muller, op *De literator R.M. van Goens en zijn kring*. Het werd als een uitzonderlijk werkstuk beschouwd, een gedegen studie en de doorwrochttheid en de minutieuze ontleding van zijn onderwerp werden geroemd.¹

In 1924 werd hij aan de VU benoemd tot hoogleraar in de Nederlandse taal- en letterkunde, algemene taalwetenschap en in het Oud-germaans en in 1927 werd hij tevens bibliothecaris. Hij stichtte de sectie Nederlands aan de VU. Zijn inaugurele rede, getiteld: *Aesthetisch of Puriteins, groei en bloei van eigen kunst* hield hij op 30 januari 1925. Zijn eerste openbare les op 18 oktober 1925 over Marnix' Bijenkorf baarde opzien, omdat hij voor het eerst de *Katholieke zendbrief van de afgedwaalden van Gentiaen Hervet* als toelichting gebruikte. Opmerkelijk was dat hij om zijn studenten tegemoet te komen ook 's zaterdags les gaf, waardoor hij zelf vaak vergaderingen of bijeenkomsten moest verzuimen.

Gedurende zijn professoraat bekleedde Wille alleen in 1934/1935 de functie van rector-magnificus. Zijn rectoraatsrede *Taalbederf door de school van Kollewijn* was een reactie op de spellingchaos die in die tijd ontstond.

In 1938 werd hij benoemd tot Ridder in de Orde van de Nederlandse Leeuw. In 1949 werd hem eervol ontslag als bibliothecaris verleend. De bibliotheek had veel van zijn tijd gevegd want er moest een georganiseerd apparaat worden opgezet. Op 13 juli 1950 kreeg hij eervol ontslag van de Rijkscommissie van advies te Den Haag, waarvan hij vele jaren deel uitmaakte.

---

¹ G. Puchinger noemt het werk (*Polemios V*, 7, 28 januari 1950, 2): "... de magistrale studie, de erkenning, dat deze studie in één woord sfeervol is, alsmede in de goede zin: boeiend als een roman!". NTG 1939, XXXIII, 35, C.G.N. de Vooy: "Dit belangrijke boek trok niet dadelijk de aandacht die het verdiende. Misschien wachtte men op het tweede deel. Het is niet mogelijk in een kort bestek de rijke inhoud van dit boek geheel te doen uitkomen ... Maar de studerende lezer zal ook de behoefte gevoelen om het later bij gedeelten te herlezen of te raadplegen, want het is onmisbaar voor een verdiepte studie van onze achttiende eeuw".

Met emeritaat ging hij in 1951. Hij kreeg een leeropdracht voor de cursus 1951-1952.² Ter gelegenheid van zijn vijf en twintigjarig jubileum als hoogleraar en zijn vijf en zeventigste en tachtigste verjaardag werd hij gehuldigd, waarbij in 1961 een geschilderd portret werd overhandigd. Pas in 1963 werd de 'Bundel-Wille', (*Literair-historische Opstellen*, Zwolle, 1963) uitgegeven.

Professor G. Kuiper noemt hem een zeer markante figuur, die zijn stempel heeft gezet op de studierichting Nederlands aan de VU.

Wille ergerde zich aan verkeerde spelling en eigenaardig taalgebruik, waarop hij in de kantlijn van brieven en documenten commentaar gaf. Een van zijn lijfspreuken was: Onderzoek de bronnen zelf!

Zijn veelzijdige kennis deed menigeen verbaasd staan. De veiling van zijn bibliotheek in 1961 was een internationale gebeurtenis.

Voor een overzicht van de vele functies van Wille en voor een beknopte bibliografie zie de bijlagen.³

Over de collectie

Het archief Wille bevond zich in de bibliotheek van de VU; na de oprichting van het Historisch Documentatiecentrum is het archief aan dit Centrum overgedragen. In totaal bestond het uit twee en zeventig dozen, na ordening en beschrijving zijn er daarvan zevenentwintig over.

In het archief bevonden zich eveneens stukken van J.C. Rullmann, J. Woltjer en het Bilderdijk Museum. Hoe deze stukken in de collectie Wille zijn terecht gekomen is niet meer na te gaan, maar de stukken zijn inmiddels naar hun respectievelijke archieven/collecties teruggebracht.

Behalve de bovengenoemde stukken zijn uit het archief dubbele stukken, drukproeven, clichés, fotokopieën, overdrukken, brochures en losse artikelen⁴ verwijderd. Daarnaast werden algemene stukken betreffende de senaat, de faculteit en de professorenkrans van de VU vernietigd.

Twee koopakten werden overgedragen aan de gemeentearchieven in Den Haag en Leiden.⁵

Fondscatalogie en brochures van boekhandels en uitgeverijen zijn overgedragen aan de Koninklijke Vereeniging ter bevordering van de belangen des Boekhandels.

De bij het archief aangetroffen boeken zijn aangeboden aan de bibliotheek en de afdeling Oude Drukken van de VU, hieronder bevond zich onder meer *De Voornaamste Verschillen over de Spellinge Kortlijk aangewesen en de Bekentmakingen van Klaas Najer ...* Enkele fragmenten van een ingelijste bijbeltekst werden eveneens overgedragen aan de bibliotheek.

De ordening

Bij de ordening van het archief is de levensloop van Wille bepalend geweest. De stukken werden ingedeeld in twee hoofdrubrieken, I Particulier leven en II Openbaar leven. Aan de inventaris zijn acht bijlagen toegevoegd.

Dat Wille een consciëntieus man was is uit zijn archief gebleken. Van zijn proefschrift waren alle stadia (klad, aantekeningen, bronnen,

---

² Verslag der Vereniging voor Hoger Onderwijs op Gereformeerden Grondslag over 1951, p. 2275, *Vublad*.

³ Zie respectievelijk bijlagen 1 en 2.

⁴ Zie bijlage 5.

⁵ De teksten van akten zijn overgenomen in bijlage 8.

proefdrukken) aanwezig. Toen hij nog geen doorslagen of kopieën kon maken bewaarde hij de kladbrieven. Veel brieven tijdens de oorlogsjaren geschreven, beginnen met het uitwisselen van gegevens over de voedseltoestand op dat moment. Interessant is een sollicitatiebrief gericht aan de Universiteit van Utrecht, die overigens niet verstuurd werd. Wille woonde om gezondheidsredenen in Baarn, dit met toestemming van de senaat van de VU. Het was destijds blijkbaar niet vanzelfsprekend dat men buiten de stad van de werkplek woonde.

Wille verzette zich in stilte (zie zijn aantekeningen op allerlei stukken), maar ook openlijk tegen allerlei zaken; verscheidene ingezonden brieven of “net-niet-verzonden-brieven” zijn daar getuige van. De spelling van het Nederlands⁶ en de kleuren van de Nederlandse vlag⁷ lagen hem na aan het hart. Gezien zijn aantekeningen kon hij zich kwaad maken over de vele loterijen. Er bevonden zich veel folders in het archief, misschien met het oog op zijn onderzoek van termen voor de Centrale Taalcommissie.⁸

Zijn brede belangstelling was ook op te maken uit de grote verzameling knipsels uit kranten en tijdschriften over zeer uiteenlopende onderwerpen.

In het archief bevond zich een verzameling reclameplaatjes; deze zijn toegevoegd aan de documentatie van het HDC, omdat niet duidelijk is door wie deze verzameling is aangelegd.

Van Wille's moeder, B. Wille-Van den Berg zijn stukken in het archief aangetroffen en als zodanig beschreven. Dit omdat Wille haar belangen in haar laatste levensjaren behartigde.

november 2000

I. Kiel Hartog

In september 2104 bracht J. Noordegraaf een omslag stukken, waarschijnlijk afkomstig van W.H.J. Caron. De beschrijving werd achteraan de inventaris opgenomen.

H.S. 2015.

---

⁶ Zie bijlage 6.

⁷ Zie inventarisnummers 80-84.

⁸ Wille kon zich enorm verwonderen over nieuwe woorden, zo schreef hij bij ‘pin-up girl’ in de marge ‘Wat is dit toch?’.

Inventaris

I Particulier leven

Onderwijs

- 1 Rapporten en testimonia van de Christelijke School voor Meer Uitgebreid Lager Onderwijs en het Gymnasium te Leiden en overige stukken betreffende de schooltijd, 1891-1902. 1 omslag
- 2 Brieven van vrienden en medestudenten en stukken betreffende de scholierenvereniging Hendrik de Cock, SSR en SCRED, 1901-1956. 1 omslag

Huwelijk

- 3 Felicitaties bij het huwelijk van J. Wille en Elisabeth Verhave, z.j. 1 omslag

Correspondentie

- 4-7 Brieven van en kladbrieven aan familie, kennissen en anderen, 1928-1958 en z.d. 4 omslagen

Gezondheid

- 8 Stukken betreffende gezondheid (ook van zijn dochter), 1934-1952. 1 omslag

Maatschappij

- 9 Stukken betreffende de verandering van een straatnaam in Baarn en een hinderwetvergunning, 1952 en 1955. 1 omslag

Belasting en boeken

- 10 Stukken betreffende inkopen, belastingen en tegoeden, 1946-1958. 1 omslag
- 11 Stukken betreffende de aankoop van boeken, 1947-1956. 1 omslag

B. Wille-Van den Berg en de Firma W. Wille

- 12-13 Stukken betreffende de laatste levensjaren van B. Wille-Van den Berg en de Firma W. Wille, 1939-1946. 2 omslagen

Kerk en genealogie

14-15 Stukken betreffende de kerk, brieven van en kladbrieven aan de redacties van weekbladen, aan de Gereformeerde kerk te Baarn en aan particulieren, uitnodigingen voor vergaderingen en bijeenkomsten, verzoeken om bijdragen, jaaroverzichten en folders, Baarnse- en radiopreken, catechismus en liturgie, 1929-1959 en z.d. 2 omslagen

16 Brieven naar aanleiding van genealogisch onderzoek, 1934-1952, en stukken betreffende het Genootschap voor geslacht- en wapenkunde en het Centraal Bureau voor de Genealogie, 1955-1960. 1 omslag

Muziek

17 Stukken betreffende muziek, 1946-1947. 1 omslag

Tweede Wereldoorlog

18 Stukken betreffende de Tweede Wereldoorlog, 1940-1945 en z.d. 1 omslag

Oorkonden

19 Oorkonden van Hendrik de Cock te Amsterdam, de Maatschappij der Nederlandsche Letterkunde te Leiden en Societas Studiosorum Reformatorum te Amsterdam, 1901, 1925 en z.d. 1 omslag

Overlijden

20 Stukken betreffende het overlijden van J. Wille, 1964-1967. 1 omslag

Overige stuken

21 Overige stuken, 1905-1960 en z.d. 1 omslag

II Openbaar leven

Leraarschap

22	Brieven betreffende zijn leerlingen en het ontslag van J. Wille als leraar van de Christelijke HBS te Rotterdam, 1903-1905.	1 omslag
23	Stukken betreffende sollicitaties, aanstellingen, salarissen en ontslag bij het Christelijk Gymnasium en de Christelijke HBS te Den Haag, en een niet verzonden sollicitatie aan B & W te Utrecht voor de Gemeente HBS aldaar, 1908-1917.	1 omslag
24	Wetten en reglementen voor de school en instructie voor de leraren, 1906 en z.d.	1 omslag
25	Naamlijst van leerlingen, lesroosters, lesschema's en behandelde stof, 1910-1919.	1 omslag
26	Stukken betreffende examens, 1909-1944.	1 omslag

Lector, hoogleraar en bibliothecaris aan de VU, 1918-1952

Benoeming

27	Stukken betreffende zijn benoeming, het salaris en de pensioenregeling aan de VU, 1918-1935	1 omslag

Studenten

28-29	Stukken betreffende studenten en oudstudenten en geboorte-, rouw-, trouwkaarten, adreswijzigingen en uitnodigingen, 1930-1956. 28. 1930-1950 29. 1951-1956	2 omslagen
30	Correspondentie met H.A. Höweler, 1931-1959.	1 omslag
31	Stukken betreffende colleges, collegelijsten, literatuurlijsten, documentatie, 1934-1952.	1 omslag
32	Stukken betreffende colleges over Anna Bijns en literatuurgeschiedenis, 1945-1947.	1 omslag
33-38	Scripties en dissertaties van studenten en enkele brieven, 1939-1951 en z.d.	6 omslagen

Bestuur

39-43	Stukken betreffende de curatoren, de faculteit, het rectoraat en de senaat, 1931-1960 en z.d.	5 omslagen
	39. 1931-1935 42. 1951-1952	
	40. 1936-1939 43. 1953-1960	
	41. 1940-1950	

Bibliotheek

44-49	Stukken betreffende de VU-bibliotheek, 1931-1960 en z.d.	6 omslagen
	44. 1931-1941 47. 1947-1948	
	45. 1942-1943 48. 1949-1950	
	46. 1944-1946 49. 1951-1960 en zonder datum.	
50	Stukken betreffende het vijf en twintigjarig dienstverband van T.D. Smid als bibliotheekmedewerker aan de VU, 1951, 1952.	1 omslag
51	Stukken betreffende het Reveilarchief. 1944-1959.	1 omslag
52	Stukken betreffende de Nederlandse Vereniging van Bibliothecarissen en de Rijkscommissie van advies inzake het bibliotheekwezen, 1939-1950.	1 omslag

Stukken betreffende taal- en letterkunde

Correspondentie

53	Algemene correspondentie, 1913-1960. Zie bijlage 3.	1 omslag
54-56	Correspondentie met G. Kuiper, 1941-1961.	3 omslagen
	54. 1941-1950 56. 1956-1961	
	55. 1951-1955	

Verenigingen en organisaties

57	Brieven en stukken betreffende Het Gezelschap van Christelijke Historici, 1929-1956.	1 omslag
58	Brieven en stukken betreffende <i>Onze Taaltuin</i> , 1934-1937.	1 omslag
59	Brieven en stukken betreffende De Nederlandse Vereniging voor Phonetische Wetenschappen, 1937-1939.	1 omslag

60	Brieven en stukken betreffende Bibliotheek der Nederlandsche Letteren en de Maatschappij der Nederlandse Letterkunde, 1937-1950.	1 omslag
61	Brieven en stukken betreffende de Wereldbibliotheek en de Stichting Onze Oude Letteren (STOOL), 1938-1956.	1 omslag
62-63	Brieven en stukken betreffende het Genootschap 'Onze Taal', 1941-1959. 62. 1941-1944 63. 1945-1959	2 omslagen
64-66	Brieven en stukken betreffende Trivium en de Nederlandse Organisatie voor Zuiver Wetenschappelijk Onderzoek (ZWO) 1947-1959. 64. 1947-1952 66. 1957-1959 65. 1953-1956	3 omslagen
67	Brieven en stukken betreffende overige verenigingen, chronologisch, 1938-1956.	1 omslag
Stukken betreffende onderzoek		
68	stukken betreffende spelling en taalgebruik, 1931-1947. Zie bijlage 6.	1 omslag
69	Stukken betreffende Marnix, 1919-1959.	1 omslag
70	stukken betreffende G.A. Bredero, 1923-1937.	1 omslag
71-72	Stukken betreffende Heiman Dullaart, 1923-1927. 71. Handschrift 1923. 72. Stukken betreffende Heiman Dullaart, 1926-1927.	2 omslagen
73-74	Stukken betreffende R.M. van Goens, 1924-1959 73. Handschrift van <i>R.M. van Goens en zijn kring</i> , 1924. 74. Overige stukken, 1927-1959.	1 pak en 1 omslag
75-77	Stukken betreffende Joost van den Vondel en 'Aesthetisch of Puriteins', 1925-1937. 75. 'Aesthetisch of Puriteins' 76-77. Overige stukken betreffende Vondel	3 omslagen

78	Stukken betreffende Lucretia van Merken, 1930.	1 omslag
79	Stukken betreffende Jacob Cats, 1933.	1 omslag
80-84	Stukken betreffende de Nederlandse vlag en het Oranjestraat, 1936-1940 en z.d. Zie bijlage 7. 80. 1936-1937 81. jan.-juni 1938 82. juli-aug. 1938-1940 en z.d. 83-84. (Klad)artikelen, z.d.	5 omslagen
Overigen		
85	Stukken betreffende Bilderdijk, 1949-1956.	1 omslag
86	Stukken betreffende Baur, <i>De Geschiedenis der Nederlandsche letterkunde</i> , 1937-1942.	1 omslag
87-88	Stukken betreffende J. van der Noot. 1937 en z.d.	2 omslagen
89	Stukken betreffende verschillende artikelen, 1939-1950 en z.d.	1 omslag
Cahiers		
90-706	Collegedictaten, manuscripten en aantekeningen. Zie bijlage 4.	13 dozen
Afscheid		
707	<i>Zwolse edities</i> en correspondentie over de "Bundel 'Wille'", 1953-1964.	1 omslag
708	Stukken betreffende de opvolging van Wille, 1951.	1 omslag
709	Stukken betreffende benoeming, jubilea en afscheid, 1924-1961.	1 omslag
Foto's		
710-713	Familie- en kunstfoto's, portretten en glasplaten van 'R.M. van Goens en zijn kring', en een foto uit de SSR-tijd, z.d. en 1905	2 omslagen 1 doosje 1 stuk
Nagekomen 2014		
–	Enige correspondentie, voornamelijk J. Wille en W.H.J. Caron en enkele stukken betreffende de 75e verjaardag van Wille, 1929-1964.	

Bijlage 1

Chronologie

- 8 april 1881 Geboren in Koudekerk aan de Rijn
- 26 november 1901 Stichter en praeses SSR te Leiden
- 7 juli 1903 Kandidaatsexamen.
- 1903-1905 Leraarschap aan de Christelijke HBS te Rotterdam, Nederlands, geschiedenis en aardrijkskunde.
- 14 apr. 1908 Doctoraal Nederlandse letterkunde te Leiden, cum laude, op de scriptie: *Het lied in de Middeleeuwen*.
- 1908-1920 Leraar aan het Christelijk Gymnasium te Den Haag, Nederlandse taal en geschiedenis.
- 18 oktober 1918 Lector aan de VU te Amsterdam, faculteit voor letteren en wijsbegeerte. Openbare les over Marnix' *Bijencorf*, Nederlandse taal- en letterkunde en Oud-germaans.
- 1923 Bestuurslid Bilderdijkmuseum
- 1923-1954 Lid van de redactie van Het Genootschap *Onze Taal* en van de Centrale Taalcommissie, toegetreden tot de Raad van Deskundigen.
- 11 juli 1924 Promotie aan de Universiteit van Leiden op *De literator R.M. van Goens en zijn kring*.
- 30 september 1924 Benoeming tot hoogleraar aan de faculteit voor letteren en wijsbegeerte, doceerde Nederlandse taal- en letterkunde, Oud-germaans en algemene taalwetenschap (vanaf 1933).
- 1925 Lid van de Maatschappij der Nederlandsche Letterkunde. Lid van de Keuzeraad. In de Redactie van de serie *Zwolse drukken en herdrukken*. Redactielid *BNL*
- 30 januari 1925 Inaugurele rede, *Aesthetisch of puriteins. Groei en bloei van eigen kunst*. Oprichter van de sectie Nederlands aan de VU.
- 1926-1927 Lid van het Woltjercomité.
- 1927-1949 Bibliothecaris aan de VU.
- 1927-1955 Penningmeester van het Bilderdijkmuseum, Amsterdam, 1955-1961 bestuurslid.
- 1961 Voorzitter van de bibliotheekcommissie.
- 1928-1929 Abactis van de Senaat
- 1930-1940 Lid van de redactie van de *Vondelkroniek*.
- 1931-1950 Lid van de Rijkscommissie van Advies inzake het bibliotheekwezen en de Nederlandse Vereniging van bibliothecarissen.
- 1932 Erelid van het Eerste Congres van de Ned.-Duitse Letterkunde en Kulturgeschiedenis gehouden te Wenen.
Redactielid *Onze Taaltuin*.
- 1933-1948 Lid van de genealogische vereniging.
- 1934-1935 Rector VU. Nam het rectoraat over van Rutgers. Oratie: *Taalbederf door de school van Collewijn*
- 1935-1958 Lid van het Gezelschap van Christelijke Historici in Nederland.
- 1936-1953 Lid van 'Ex Oriënte Lux'.

- 1937 Ridder in de Orde van de Nederlandse Leeuw.
 1938 Mede-oprichter en bestuurslid van STOOL, Stichting
 Onze Oude Letteren van de Wereld-Bibliotheek te
 Amsterdam.
 1938-1942 Redactielid en medewerker aan *De geschiedenis der
 Nederlandse letterkunde*.
 1939-1956 Lid van de Nederlandsche Phonologische Werkge-
 meenschap
 1943 25 Jarig jubileum aan de VU
 1949 Eervol ontslag als bibliothecaris.
 1950 Vijf en twintig jaar hoogleraar aan de VU.
 1950-1958 Lid van het orgaan van de Algemene Vereniging voor
 taalwetenschap.
 1951 Met emeritaat. Hij kreeg tweemaal eervol ontslag (1
 okt. 1951 en 1 september 1952) in verband met een
 tweede leeropdracht.
 1956 Huldiging tgv vijfenzeventigste verjaardag
 1961 Huldiging tgv tachtigste verjaardag
 1963 "Bundel Wille", *Literair-historische Opstellen*
 16 april 1964 Overleden in Oosterbeek

Overige functies [Waarvan de jaartallen niet bekend zijn]

- Lid van de Raad van Toezicht van het Bureau voor Zegging en Uitspraak
 Lid van de Nederlandsche Vereniging voor Phonologische Wetenschappen.
 Lid van het Historisch Genootschap.
 Lid van de Commissie voor de organisatie van het Internationale Congres
 voor Gereformeerden (Calv.) te Amsterdam.
 Bestuurslid van de stichting Het Reveilarchief.
 Voorzitter en redactielid van Trivium, mede door Wille gesticht, in het kader
 van de Nederlandse Organisatie voor Zuiver Wetenschappelijk Onderzoek
 (ZWO).
 Lid van de Vereeniging ter bevordering van de belangen des Boekhandels.
 Lid van het Comité voor Eenheid in de schrijfwijze van het Nederlandsch.

Bijlage 2

Bibliografie

1907

'Het Middel-Nederlandsch'. Naar aanleiding van J. van der Valk, *Onze Letterkunde. Overzicht met bloemlezing*, deel I: Middeleeuwen, afl. 1', in *Ons tijdschrift*, XI, 555-589.

1908

'Van Boeken'. Naar aanleiding van J. van der Valk, *Onze Letterkunde. Overzicht der Nederlandsche Letterkunde met bloemlezing*, deel 1, bij het verschijnen van afl. 6, in *Ons Tijdschrift*, XII 12, 560-571.

1911

'Het houten boek. Democratische woelingen in Dordrecht, 1647-1651', in *Stemmen des Tijds*, I, 1154-1179, 1263-1284.

1912

'De Bruidstijd van Annie de Boogh', in: *De Beukelaar*, III, 27 juni en 18 juli, 130 en 133 [Met antwoord van J.A. vor der Hake].

1913

'Pamfletten van 1813', in *Stemmen des Tijds*, II, 1223-1253.

1919

Marnix' Byencorf. Openbare les, Vrije Universiteit, 18 okt. 1918, Scheveningen [met herdruk van G. Hervet's brief].

1923

'Heiman Dullaert', *Opgang*, VII, 204-217, 233-243, 271-281, 300-314, 326-346, 360-376.

'J. Prinzen Ilzn., *Gerbrand Adriaensz. Bredero*, Amsterdam z.j.; J.B. Schepers, *Gerbrand Adriaensz. Bredero - Bloemlezing*, Amsterdam 1923' in *Opgang* VII, 317-320.

1924

De literator R.M. van Goens en zijn kring. Studiën over de tweede helft der 18e eeuw. Deel 1, stuk 1, dissertatie R.U. Leiden, Zutphen, XI + 270.

1925

'*Aesthetisch*' of '*Puriteins*'? Inaugurele oratie Vrije Universiteit, 30 januari 1925, Amsterdam.

1926

'n Philosophenleven, Frans Hemsterhuis', in: *De Groene Amsterdammer*, 24 april.

Heiman Dullaart, zijn leven, omgeving en werk. Met herdruk van zijn meeste gedichten. Zeist, VIII + 218.

1927

'Maria Gravida', in *Nederlandsch Tijdschrift voor Volkskunde* [reactie op het artikel 'Maria Gravida' van Paul de Keyser, van 13 april].

1929

Aen den eerwaarden Franc Somnium, [Artikel met aantekeningen en een proefpagina].

1930

'De leerschool van Lucretia Wilhelmina', in: *Wetenschappelijke bijdragen, aangeboden door hoogleraren der Vrije Universiteit ter gelegenheid van haar vijftig-jarig bestaan*, Amsterdam, 127-174.

1931

'De Gereformeerden en het tooneel tot omstreeks 1620', in: *Christendom en Historie, lustrumbundel van het Gezelschap van Christelijke Historici in Nederland*, Kampen, 96-169.

1933

'De Proefsteen van den Trou-ringh', in: *De Nieuwe Taalgids*, XXVII, 1933, 337-341.

'Het Moortpasquil', in: *Vondel-Kroniek* 4, 1933, 58-68, 114-125.

'Cats over Latijn leeren' in: *Gedenkboek 's-Gravenhaagsch Christelijk Gymnasium*, 's-Gravenhage, 70-73.

1934

'G.S. Overdiep, J. Wille e.a., *Het spellingsvraagstuk. Compromis-voorstel uitgaande van het "Comité voor Eenheid in de schrijfwijze van het Nederlandsch"*' in *Onze Taal*, III 4, 13-18.

1935

'Is de Spelling-kwestie opgelost?', in: *Stemmen des tijds*.

'Christelijke beginselen t.a.v. een taal-ouder(e)', in: *Paedagogisch tijdschrift*.

'Bestrijding van de Vereenvoudigde Spelling', *De Rotterdammer*, 30 mei en 8 juni.

'Het Taalbederf door Marchant c.s.' in: *De Rotterdammer*, 7 okt. [Niet verzonden].

Taalbederf door de school van Kollewijn. Rectorale Oratie Vrije Universiteit, 20 oktober 1934, Amsterdam, VI + 130.

'Een doorwerkt gedicht. Het handschrift van Bilderdijs 'Vreugde' 1805' in: *Nieuwe Mengelingen* I, 113-121.

Da Costa V, 61-66, Vereen. Het Bilderdijk-museum, 25e en 26e jaarverslag, 1932-1933 en 1933-1934, Amsterdam, 12-18.

De 'Orde van den Zwaan', Vereen. Het Bilderdijk-museum, 25e en 26e jaarverslag, 1932-1933 en 1933-1934, Amsterdam, 19-30.

1936

[Artikelen in *Onze Taal (OT)*, sinds de oprichting in maart 1932; zekerheid van Wille's auteurschap bestaat slechts ten aanzien van enkele artikelen]

'De plaats in den 'Byencorf'', *OT* V apr., 14.

'Misselycke Misspellinghe', *OT* V juli, 29.

'De eerste vijf. Van onzen Raad van deskundigen, prof. dr. J. Wille, Baarn', *OT* V mei.

'Lotgevallen der Universiteit. Rede ter overdracht van het rectoraat der Vrije Universiteit', 18 sept. 1935, in *Jaarboek 1936, 56e jaarverslag der VU*, 64-78.

1937

'-er of -sche', *OT*, VI juni, 31-35; [Herdruk XXXIII, 1964, 18-20].

'Deuse Frebis' in: *Onze Taaltuin*, VI, 4 mei, 53-58 [bij de zestigste verjaardag van Van Ginneken].

De literator R.M. van Goens en zijn kring. Studiën over de achttiende eeuw, deel 1, XIII+622, Zutphen.

'De standaard-uitspraak van het Nederlandsch' in: *NRC avondblad*, 8 feb.

‘Vondel en de Gereformeerden’, I-X, *De Heraut van de Gereformeerde Kerken in Nederland*, nr. 3111-3118, 3120 en 3121.

1938

‘Oranje in de vlag?’, *NRC*, 29 jan. [ingezonden brief].

1940

‘Grenzenloos’, *OT*, IX maart 1940, 17.

‘Een oude gevel met een merkwaardige fries en raadselachtige spreuk, te Koudekerk’, in *Leidsch Jaarboekje*, Leiden, 210-231.

1941

‘Een bijzonder geval van inversie’, *OT* X, 42.

‘‘Kunje begrijpen’ en ‘Moetje hooren’’, *OT* X, 42-44.

‘De Vlamingen te Leiden in 1592, hun batementspelers en hun propositieoefenaars’, in: *Nederlandsche Historiebladen*, III, 214-229.

1942

‘Verscheidene’, *OT*, XI 1, 1-2.

‘Kediezen’’, *OT* XI 11, 84; *OT* XI 12, 91.

‘Nederlandsche Plaatsnamen’, *OT* XI 10, 73-74; *OT* XI 11, 83; *OT* XII 1, 29; *OT* XII 4, 33-35.

‘De Nederlandse vlag’, in: *NRC en Algemeen Handelsblad* 1942, [ook in 1944 en 1959].

1943

‘Infinitieven in actief en passief gebruik’, *OT* XII 2.

‘Woordorde of woordschikking’ *OT*, XII, 4.

Dichterlijke Zelfbeschrijving van Bilderdijk. Een keuze uit zijn korte gedichten, Bibliotheek der Nederlandsche Letteren, Amsterdam, XXXI + 302.

1944

‘Woordkunst’, *OT* XIII 8, 31-32.

‘Algemeenheden’, *OT*.

1945

‘Maatstaven’, *OT* XIV 10, 37.

‘Nog eens: vormingen met ont- (met eenige beschouwingen over woordvorming’, *OT* XIV 4, 13; *OT* XIV 9, 33-34.

‘Zelfstandig gebruikte, op personen betrekking hebbende woorden’, *OT*, [18 december naar de zetter].

‘Voorzetsles op -ens en hun vermoedelijke geschiedenis’ *OT*.

1946

‘Over Klankwisseling en klankwijziging bij werkwoorden en naamwoorden’, *OT* XV 7, 25-28.

‘U bent? Gij bent?’, *OT* XV 1, 49-50.

‘Het vreemde woord; Hijp’t; Het Afrikaansch’, *OT*, nov.

‘-geven, -geving, -gift(e), -gave, -nemen, -neming ..., -name’, *OT* XV 10, 41-42.

1947

- 'De constructie "Te" met infinitief', *OT*, XVI, 4, apr. 1947.
'Verbogen en onverbogen vormen. Het Hooger(e), Lager(e) Onderwijs *OT* XVI 4
'Inwonernamen', *OT* XVI 8, 33-34.
'Onze Taal en de nieuwe spelling', *OT* [na augustus].
'Renkema is overleden, Aemulatio Varietate Eget', *Algemeen Schoolblad*, XI 6, maart.
'De dichter P.C. Hooft, 1581-1647' in *Trouw*, 21 mei 1947.
'Het Wilhelmus, elfde couplet', *OT* XVI 9, 37-39.

1948

- 'Archaïsmen in de Rechtstaal', *OT* XVII 3.
'Woordvorming', *OT* XVII 6, 25.
'De uitspraak van -ti-(e)', *OT* XVII 3, *OT* XVII 4, *OT* XVII 5.
'Zo deftig!', *OT* XVII 6, 24

1950

- 'Een zeldzaam boek. Betreft William Prynne's *Histriomastix* in Engeland en in Nederland. *The Players Scourge, or Actors Tragedy*, London, 1633' in: *Vrije Universiteitsblad* 160, 2112-2113.
'Twee dichters in de tijd van Asselijn: Willem Schellinks en L. Sanderus', *VUblad* juni.

1951

- 'Liquideren', ingezonden brief in *Trouw*, 23 en 25 jan.
'Het Bilderdijk-Museum' in: *Polemios* VI, 8, 17 feb.

1952

- 'De godsdienstige denkbeelden van Jan van der Noot in zijn Keulsche Periode' in: *Studies aangeboden aan Prof. Dr. Gerard Brom*, Nijmegen, 223-244.

1953

- 'De godsdienst van Jan van der Noot', *Vublad*, feb.
Voorbericht van de reeks 'Trivium', in *Trivium* I, 1, "Christiaen van Heule, De Nederduytsche Grammatica ofte Spraec-konst", uitg. door W.J.H. Caron, VII-XI, Groningen.
'Jan van der Noot's weg naar Geneve' in: *De Nieuwe Taalgids*, XLVI, De Voosnummer 122-130.

1955

- Bspreking van Jan van der Noot's *Epithalameon oft Houwelycx-Sanck voor Otto van Vicht en Cornelia van Balen*, 1583. Inl. en aant. van W.A.P. Smit ..., in *Levende Talen* 179 apr., 198-203.

1956

- 'Misselijcke misspellinghe', *OT* XXV 5, 22.
'Zekerheid en geen verwarring', *OT* XXV, 5, 24.

1957

- 'The Olympic Epics of Jan van der Noot', in: *Nieuwe Taalgids*.

J. Stellingwerff, *The Library of Dr. J. Wille*, Utrecht 1961. Catalogus van de veilingen, 2 delen.

1963

Litterair-historische Opstellen, Zwolse Reeks van Taal- en Letterkundige studies, no 13, (Feestbundel), Zwolle.

Overige

Wille heeft een doctoraal scriptie geschreven over het geestelijk lied in de Middeleeuwen, deze is niet aangetroffen bij het archief.

Wille schreef in 1936 en 1939 ingezonden stukken geschreven betreffende onze vlag o.a. 'De Pruisenvlag. Rood of Oranje' aan NRC. Het is niet bekend of deze gepubliceerd zijn.

Drukproeven van een publicatie getiteld 'Rood of Oranje', 1938, deze is waarschijnlijk ten gevolge van de oorlog niet uitgekomen.

'Hen en hun', 'Nog hen en hun', 'Tenslotte: hen en hun' *OT*.

Verslagen over de bibliotheek in *Jaarboeken van de VU*, 1938, 77-81; 1939, 50-52; 1940, 48-51; 1948, 146-154, 1949-1950, 80-86.

Artikelen waarschijnlijk van Wille: 'De vrijmaking van de nieuwen staat', 1941; 'Litteratuur en rechtzinnigheid in Nederland'; 'Een moeilijke plaats in de Skeireins, oponens Groen van Prinsterer' 'Meer gelijk dan eigen. W.A.P. Smit en Victor Hugo'; 'Bilderdijk', apr. 1946; 'Rembrandt-Vondel-Dullaart. Antwoord op een ingezonden brief van De Raaf'; 'Vondel en Leupenius', z.d.; 'De anti-geusche Vondel ook anti-paapsch?', z.d.; 'Mevrouw Cats', z.d. Concept artikle 'De oude Bilderdijk en de jonge W.A.P.'.

In de volgende periodieken is gezocht naar publicaties van Wille.

Ad Valvas, 1953-1954; *Athropos*, 1937-1938; *Bulletin critique du Livre Français*, 1941-1946; *De Heraut*, 1925-1940, 1949-1957; *Jaarboeken VU*, 1932-1957; *Jaarverslagen Bilderdijk Museum*, 1927-1964; *Levende talen*, 190-1964; *Mededelingen van de Maatschappij der Nederlandse Letterkunde*; *Nederlands Tijdschrift voor Volkskunde*, 1914, 1922, 1923, 1925, 1926, 1928, 1929-1944; *Nieuwe Taalgids*, 1924-1962; *Ons Tijdschrift*, 1907-1908; *Onze Taal*, 1932-1968; *Opgang*, 1922-1926; *Paedagogisch Tijdschrift*, 1912-1912, 1933-1941; *Pharetra*, 1947-1961; *Polemios*, ?; *Stemmen des Tijds*, 1912-1943; *VUblad*, 1941-1956.

Bijlage 3

I. Correspondentie 1913-1960

Algemeen Handelsblad, Amsterdam, 2 apr. 1952, verzoek om foto Wille.

ANP, Amsterdam, 22 maart 1951, verzoek om foto Wille.

Attema, D.S., Huizen, 3 okt. 1951, opschrift oosterse prent.

B. D.Z., Amsterdam, 8 aug. 1950, betr. afspraak.

Blom. W.E., Amsterdam, 3 feb. 1948, betr. het Wilhelmus

Brusse's Uitg. Mij., W.L. & J., Rotterdam, 28 apr. 1937, betr. drukproef.

Buitendijk. C., Soestdijk, 20 en 22 maart 1952, kladantwoord Wille 20 maart 1952, betreft de zoon van Buitendijk.

Cejudo. Salvador Alva, 's-Gravenhage, 29 mei 1952, nobelprijs M. Aleman. Comité voor aanbeveling van de gedenkbundel Prof. G.G. Kloeke, juni en nov. 1952 en een uitnodiging voor 29 dec. 1952.

Congres van Nederlands/Duitse letterkunde en kultuurgeschiedenis, Wenen, 9 aug. 1932, Wille benoemd tot erelid.

Dalen. E. van, Badhoevedorp, 8 nov. 1951, felicitatie betr. ambtsaanvaarding.

Dezaire. P. Eindhoven, 20 jan. 1953, betr. *Taalbederf door de school van Kollewijn*.

Feitsma. Ds. M., Amstelveen, nov. 1946, vraag: is een toneelavond geoorloofd? Kladantwoord Wille 27 nov. 1946.

Goens van Beijma. M. van, 's-Gravenhage, 5 okt. 1959, betr. Familie van Goens.

Goossens. Th., Tilburg, 18 dec. 1935, betr. Backschoor.

Gorcum & Comp N.V., Van, Assen, nov. 1952, aanmelding voor *Verzamelde opstellen* van G.G. Kloeke.

Haaften, M. van, Amsterdam, 21 en 24 aug. 1954, betr. Saga van Bosscha, Van Briemen, woordenboek, Reformatie; kladbrief van Wille 4 aug. 1954.

Haeringen. C.B. van, Utrecht, begin okt., 24 nov. 1952 (kopie), 3 feb. en 23 feb. 1953, betr. C.G.N. de Vooy 80 jaar; kladbrief Wille 25 nov. 1952.

Hoboken. E. van, Oudenbosch, 21 apr. 1955, betr. Isaac van Nuyssenburg.

Hornsveld. H., op envelop aan W.A. van Os, Hilversum, z.d.

Jong. M.J.G. de, Terneuzen, 26 apr. 1956, Gereformeerden en het Toneel.

Kars. C.J.P., Scheveningen, 12 juli 1952, betr. Hendrik Niclaes.

Kooi. K. van der, Apeldoorn, 18 okt. 1939, betr. 'Taalbederf'.

Kuyperstichting. Dr. Abraham, Den Haag, 28 okt. 1937, betr. artikel 'Overheid en kunst.'

Leeuw. Ds. A. de, Schiedam, 27 januari 1953, dank voor attentie.

Maas. J., Koudekerke, eind aug. en 3 sept. 1951, kladantwoord Wille 28 aug. 1951, betr. avondmaalformulier.

Nauta & Co's, Drukkerij, Zutphen, 11 nov. 1959, betr. dissertatie Wille. Nijhoff's boekhandel en uitgev. Mij., NV Martinus, 's-Gravenhage, 5 jan. 1955, betr. 'Wie is dat?'

Onze Taaltuin, J. Wils, Nijmegen, 22 okt. en 13 nov. 1936, 8 feb. en 3 maart 1937, betr. Van Ginneken 60 jaar.

Parool. Het, Amsterdam, 14 feb. 1950, betr. gegevens Wille.

Pierson jr., J.L., Laren, 23 juli 1935, betr. spellingkwestie.

Rogers Van Hoevenberg., Alma, New York, 14 nov. 1933, betr. Familie Van Hoevenberg.

Ruys. G.J.A., Uitg. mij., Amsterdam, 16 jan. 1952, betr. Van Goens.

Sanders. G.J.S., Heemstede, 21 feb. 1956, betr. Katharijne Lescaille.

Scheers, G. Ph., Rotterdam, 15 dec. 1951, betr. boek Praamsma.

Schelven. Van, Aerdenhout, 22 jan. 1954, betr. J. Engelram en Goossenius.

Sizoo, A., Amsterdam, 13 okt. 1945, statenvertaling; (25 aug. 1952); literatuur tot ca 600.

Stemmen des tijds, P.J. Molenaar, 's-Gravenhage, 10 feb., 7 maart, 9 aug. en sept. 1913, betr. artikelen Wille.

Ster. W. v. d., rijkspolitie te Sint Laurens (Zeeland), 7 mei 1952, betr. tekst proces-verbaal.

Universiteit van Nijmegen, K. Smits, 13 juni 1951, betr. Brom 70 jaar, kladantwoord Wille 1 okt. 1951; 14 nov. 1951, A.W.B. van Baars, betr. gedenkboek G. Brom; J.G.A. Ros S.J., 22 dec. 1951, betr. aftreden G. Brom met kladantwoord Wille, 12 jan. 1952; A.W.B. van Baars, 31 jan., 24 maart, 16 apr., 28 apr. 1952 betr. gedenkboek, studie Wille over Jan van der Noot; Gerard Brom, Wijchen, 30 mei 1952, dank aan Wille, kopie-brief Wille, 9 juli 1952 aan Brom met waardering.

Verenigde Provinciale Christelijke Dagbladpers, Utrecht, 14 maart 1955, betr. biogr. gegevens Wille.

Vereniging van Leraren in Levende Talen, Hilversum, 24 en 28 sept. 1953, betr. Jan van der Noot; Utrecht, (19 jan. 1955), betr. ontvangen recensie.

Vermaat. C., Soestdijk, 6 jan. 1952, betr. zijn zuster.

Visser. A., Amsterdam, bibliotheek VU, 26 okt. 1951, betr. *Bilderdijk*.

Vreeken. A.L., Dordrecht, (13 dec. 1952), betr. bundeling van Wille's werk, kladantwoord Wille, 29 dec. 1952.

Vrije Volk. Het, Amsterdam, (9 sept. 1947), betr. biografie.

Warners, J.D.P., 8 en 12 jan. 1953, Amsterdam, betr. J. Oudaan.

Wesseling. J., Terneuzen, 30 juli 1952, betr. lezing *Bilderdijk* museum.

Wille. J. 29 sept. 1937, betr. ingezonden brief ochtendblad, niet verzonden; 23 jan. 1938, kladbrief aan het Zondagsblad betr. Publius Lentulus; 21 dec. 1949, brief aan de Zendingscommissie, niet verzonden; 15 dec. 1949, aan J. Wesseling, betr. *Bilderdijk*, niet verzonden; 3 mei 1951, briefkaart aan collega, betr. leuze: *Tempero in Tempori*, niet verzonden; 4 juni 1953, brief aan Ds. Spier, betr. het huwelijk, niet verzonden; 14 feb. 1955, kopie-klad aan de redactie van 'Oud Holland', betr. S.J. Müller.

Zaalberg. C. A., Amsterdam, 25 mei 1952, betr. J. van der Noot, kladantwoord Wille 26 mei 1952; 11 en 18 dec. 1954, Hilversum, betr. *Epitalameon*.

II Correspondentie

Per scribent meerdere brieven, reeds door Wille gerangschikt.

W.J.H. Caron, 1947-1960.

I.A. Diepenhorst, 1953-1954.

A. Goslinga, 1950-1958.
H.A. Höweler, 1939, 1959.
H.J. Paris, 1934-1940.
A. Plaatsman, 1957-1959.
G. Puchinger, 1951-1952
Trouw, 1951-1955.

Bijlage 4

Cahiers; Groene nummering rechtsboven op de etiketten

Nederlandse Taal- en Letterkunde algemeen

90-103 Literaire theorie I-XIV, 14 delen
104-124 Literaire theorie en Christelijk beginsel 1929-1939, I-XXI, 21 delen
125-128 Korte geschiedenis der literaire theorie en het Nederlands vanaf de Renaissance, derde reeks, I en II, vierde reeks I en II, 4 delen
129-131 Te Winkel, Geschiedenis der Nederlandse Taal, 1, 2, 3, 3 delen
132-133 Exerpt uit het Tijdschrift voor de Nederlandse Taal- en Letterkunde, 1902, I-XX, 1 en 2, 2 delen

Taalkunde

Gotiek

134 Gotische I Lautlehre, II Flexionslehre, 1 deel
135 Saga, woordenlijsten, 1 deel
136-154 Gotische Grammatica, 19 delen

Historische grammatica

155 Schets Historische Grammatica, Vercoullie (Eerste druk 1892), 1 deel
156-163 Historische Grammatica Verdam 1900-1903, I-VIII, 8 delen
164-182 Wordvorming, 19 delen
183 Samenvatting van het voorafgaande, 1 deel
184-185 Collegedictaten I en II, 2 delen
186-199 Geschiedenis onzer Grammatica I-XIV, 14 delen

Overige onderdelen Taalkunde

200 Franck, Mittelniederländische grammatica, excerpt, 1 deel
201-202 Dialectologie I en II, 2 delen
203 Dialect K.U, 1 deel
204 Germanismen, 1 deel
205-208 Semantiek I-IV. Colleges van Professor Kuiper, 4 delen
209-210 Kindertaal, A en B, 2 delen
211 Lijst betreffende taalkundige studie, 1 deel
212 Te lezen artikelen voor het kandidaatsexamen, 1 deel
213 Behandelde stof op de colleges taalkunde, 1 deel
214 Algemene inleiding tot de colleges, 1 deel
215 Modetermen, 1 deel
216-217 Taal en Letteren; Nieuwe Taalgids, 2 delen

218 Invloed der bijbelvertaling op het Nederlands, 1 deel

Nederlandse letterkunde

- 219-266 Nederlandse literatuurgeschiedenis, 48 delen
267 Aantekeningen Nederlandse literatuurgeschiedenis, 1 deel
268 Literatuurlijst, 1 deel
269 Vragen, 1 deel
270-293 Literatuur-Geschiedenis, tweede reeks; 1-XXIV, 24 delen
294 Literatuur-Geschiedenis, derde reeks, 1 deel
295 De epische en episch-didactische poëzie der zeventiende eeuw, 1 deel
296-300 Jonckbloet. Nederlandsche Letterkunde, 1884, 5 delen
301-303 Ten Brink, XIXde Eeuw, 1897, 3 delen
304-309 Kalff, Geschiedenis der Nederlandse Letterkunde, I-VI, 1906, 6 delen
310-313 Kalff, Nederlandse letterkunde A-D, 4 delen
314 Te Winkel, excerpt Nederlandse letterkunde, 1927, 1 deel
315-341 Overzicht literatuurgeschiedenis, 27 delen
342-343 Capita Selecta, I en II, 2 delen
344-345 Capita Selecta Poeticus, I en II, 2 delen
346 Vergelijking van varianten, Reinaert, Hooft en Staring, 1 deel
347-349 Het geestelijk lied in de Middeleeuwen, het Nederlands geestelijk lied, 3 delen
350 Rederijkers in Leiden, 1 deel
351-352 Middelnederlandse poëzie; Vondel I en II, 2 delen
353-355 Zestiende en zeventiende eeuwse literatuur, 3 delen
356-357 Toneelbestrijding in de zestiende en zeventiende eeuw, 1 deel
358 Lectuur van het zeventiende eeuws, 1 deel
359 Literatuur en toon te Amsterdam in de zeventiende eeuw, 1 deel
360-361 Schrijvers in de negentiende eeuw, 2 delen

Auteurs en werken, chronologisch

- 362 'Walewein', 'Jans Teesteije', Jan van Boendale, Diederick van Assenede, 'Floris ende Blancefloer', 1 deel
363-364 'Moriaen' I en II, 2 delen
365 Hadewijch, gedichten, woordenlijst, 1 deel
366 'Jacob die van Mertene vant', gedicht, samenspraak van Jacob en Mertijn, 1 deel
367 'Wapene Rogier', notitieboekje, 1 deel
368-372 Marnix 'Bijenkorf' I-III, woorden en Marnix tegenschriften, 5 delen
373-374 HN= Heilige Niclaes I, II; 'Spiegel der gerechtigheid', 1580, 2 delen
375-381 P.C. Hooft, 1581-1647, 'Ned. Historiën', 7 delen
382 Drie zeventiende eeuwers, Bredero, Hooft en Huygens, 1 deel
383 Bredero, 1585-1618, 1 deel
384 Adriaen Hofferus, 1589-1644, 1 deel
385-394 Vondel, 1587-1679, 'Hekeldichten' I-IV; 'Vondel en de gereformeerden'; 'Aenleidinge' I-III; bloemlezing Stellewagen 412-421 III; 'Vondel Bespiegelingen' I en II, 10 delen
395-397 Huygens, 1596-1687, 'Ooghentroost' 1647, 'Zeestraet' 1667 en 'Cluyswerck' 1683, 3 delen

- 398 Thomas Asselijn, circa 1620-1701, mengsel-, bruilofts- en minnedichten, lijkgedichten, 1 deel
- 399-405 Heiman Dullaart, 1636-1684, correctiecahiers met kattedelletjes, 7 delen
- 406-501 'De literator R.M. van Goens en zijn kring', 1748-1810, zijn leven, pagina 1- 1912; bronnen en literatuur; na-correctie; addenda; alfabetische lijst; chronologische lijst; pamfletten 1 en 2, 96 delen
- 502-513 Vervolg 'De literator R.M. van Goens en zijn kring', 12 delen
- 514-548 'De literator R.M. van Goens en zijn kring', brieven, 35 delen
- 549 Aanvullingen en verbeteringen, 1 deel
- 550-554 De jeugd van Van Goens, 5 delen
- 555-556 Pamfletten van Van Goens, 2 delen
- 557-564 Bronnen en literatuur, addenda, na-correctie, bijlagen, alfabetische en chronologische lijst, 8 delen
- 565-593 Bilderdijk, 1756-1831, 29 delen
- 594 Jacobus Geel (1789-1862) en de Romantiek, 1 deel
- 595 J.A. Alberdingk Thijm, 1820-1889, 1 deel

Aardrijkskunde en geschiedenis

- 596 Aardrijkskunde, 1 deel
- 597-600 Oude aardrijkskunde en geschiedenis, van circa 800 voor Christus tot 183 voor Christus, I-IV, 4 delen
- 601-606 Algemene Geschiedenis, 6 delen
- 607-610 Nieuwe Geschiedenis I-IV, 4 delen
- 611-629 Vaderlandsche Geschiedenis, 752 bladzijden; 1588-1897; 1900-1903, 19 delen
- 630 Overzicht van de Vaderlandsche Geschiedenis, 1 deel
- 631 Staatsinstelling, 1 deel
- 632-633 Geschiedenis der Romeinen, 2 delen
- 634 Geschiedenis der Christelijke kunst in het Romeinse en Gothische tijdperk, 1 deel

Cahiers met betrekking tot het leraar- en docentschap van Wille

- 635-650 Weekcijferboekjes, Nederlands, geschiedenis en aardrijkskunde, 1910-1918, 16 delen
- 651 Notulen van docentenvergaderingen, 1 deel
- 652 Algemene zaken betreffende colleges, 1925-1932, 1 deel
- 653 Rectoraat, 1934/1935, 1 deel
- 654 De literatuurgeschiedenis en de gereformeerden, 1 deel
- 655-656 'Aesthetisch of Puriteins', 2 delen
- 657 Stellingen, 1 deel

Indische taal

- 658-668 Sanskrit I en II; Reader I-IV; Lanman Sanscrit Reader 1 en 2; vertaling Sanskrit, 11 delen
- 669-679 Gotische lectuur, 11 delen

Bibliotheek en boeken

- 680-681 Namen van auteurs en aantekeningen bij cahiers, 2 delen
- 682 Aangeschafte boeken, 1 deel
- 683 Uitgeleende en vermiste boeken, Met enige dagboekantekeningen over voedsel en fietsenvordering in de hongerwinter 1944-1945, 1 deel

684-691 Bibliotheek VU, Ontbrekende boekdelen. 8 delen

Overige onderwerpen

- 692 Walther von der Vogelweide, ca 1170-ca 1230, 1 deel
693 Aantekeningen betreffende Fr. von Begold, 'Reformation', ca 1400, 1 deel
694-695 'Kettische Spinnecoppe' I en II, 1595, 2 delen
696 André Rivet, 'Instruction Chrestienne', La Haye, 1639, 1 deel
697 J. Nomesz, 1780, 1 deel
698-699 Romantiek in het buitenland, 1800-1850, 2 delen
700 Brummel. L., 'Frans Hemsterhuis. Een filosofenleven', Haarlem 1925, 1 deel
701 Marnix of Elster. Excerpt, 1 deel
702 Encyclopaedia der Philologie, 1 deel
703 Hervorming, Excerpt uit Lavissee et Rimbaud, 1 deel
704 Knight. 'Philosofy of the Beautiful being, Outlines of the History of Aesthetica.' Excerpt, 1 deel
705 Kuypers. Ds A., Encyclopaedia II en enkele aantekeningen betreffende De Excelsi Mundi, afdeling I. Excerpt, 1 deel
706 Notitieboekje met enige aantekeningen over Homerus en het Grieks, 1 deel

Bijlage 5

Verwijderde brochures, overgedruken en tijdschriften

Ampzing, S., '*Beschrijvinge ende Lof der stad Haerlem, Petrus Scriverius Laure-kranz.*' 1628.

Amsterdamsche Jood. 'Belangrijke brief van een, vrijwilliger in het Fransche Leger voor Sebastopol, aan zijne moeder in de Batavierstraat te Amsterdam' Amsterdam (1854⁴) – *Antwoord van Moeder Zadok, op de belangrijke brief van haren zoon, Amsterdam 1855⁵* – *Tweede belangrijke brief van een 'Amsterdamse Jood ... , aan zijne moeder.* Amsterdam, 1855.

Anema, Seerp, '*Calvinistische en impressionistische Aesthetiek.*' Kampen, 1935

Bake, C., 'Vondel en Moerman', *Vondel Kroniek*, II, 4, okt. 1931.

Bavinck, H., *Geleerdheid en Wetenschap*. Rede uitgesproken bij de opening der lessen aan de VU te Amsterdam op 20 sept. 1905.

Beleggers-Belangen, I, 6, 16 maart 1957.

Beschrijving van de vorstelijke graftomben en het gedenkteeken van Hugo de Groot in de Nieuwe Kerk te Delft, Delft, 1898.

Bezinning. Geref, Maandblad tot bewaring en bevordering van het christelijk leven, V, 4 en 6, apr. en juni 1950.

Bij Vondel's Graf, herdenkingsrede uitgesproken door G. Gossaert, in de Nieuwe Kerk te Amsterdam op 17 nov. 1937.

Bogaers, A., '*Aan Mejuffrouw Louiza Petronella Tollens bij de toezending van het dichtstuk, getiteld 'Tollens'*', dec. 1856.

- Bogaers, A., *'Tollens. Dichtstuk door Mr. A. Bogaers.'* Leeuwarden, 1857, Tweede exemplaar, met een stukje handschrift van Tollens, Leeuwarden, 1857.
- Boutens, P.C., *Rijmprent 'Een nieuwe Lente op Hollands erf'*.
- Broek, L. van den, *'Een lovertje op het graf van Tollens'*, Rotterdam, 1856.
- Brummel, L., *'Fr. H., een Filosofenleven.'* waarschijnlijk uittreksel, Haarlem, 1925.
- Bulletin Critique du livre Français*, 5, maart 1946.
- Burger, C.P., *Verslag van de Bibliotheek van de Universiteit van Amsterdam, over de jaren 1922 en 1923*, Amsterdam 1924.
- Byzantinische Zeitschrift*. Berlin, 1932.
- Chonia, *'Het beeld van Dirk Rafelsz. Kamphuysen in de lijst van zijn tijd, de dagen der Dordtsche Synode door ...'*, tweede deel, 's-Hertogenbosch, 1857², 146.
- Comité van waakzaamheid van anti-nationaalsocialistische intellectuelen, brochure nr. 3, *'Antisemitisme en Nationaalsocialisme in Nederland'*, Assen, 1937².
- Conjunctuur*, VI, 9, sept., Amsterdam, 1957.
- Costerus, Florentius, *'De getrouwe Predikant, uitgebeeld in eene predikatie op de bevestiging van Ds. Antonius Deynoot ...'*, Charlois 1893.
- De Gids 'Nieuwe Vaderlandse Letteroefeningen.'* 1937.
- De Nieuwe Ploeg*, 3, mei-juni 1960.
- Donkersloot, N.A., *'Vondels grootheid.'* Rede uitgesproken op den herdenkingsavond in den Stadsschouwburg op 17 nov. 1937, Groningen/Batavia, 1937.
- Duysse, Prudens van, *'Tollens herdacht in België.'* Antwerpen, 1857.
- Een Zeeuwschen Oester, *'Leven en Lotgevallen van den wereldberoemden Mr. C.J. Pické, voor een blaauwen Maandag Minister van Justitie'*, Amsterdam, z.j.
- Eighteenth-Century*, Deel II Book VI Orthodoxy; deel III Book VII, The Dissodents of Neo Classicism.
- Elslander, A. van, *'Het Refrein in de Nederlanden tot 1600'*, boekbeoordeling, *Tijdschrift voor Ned. Taal- en Letterkunde*, LXXI, afl. 4, Leiden, 1953
- Eyck, Hendrik van, *'Vlaemsche liederen'*, 5-18, Gent, 1856.
- Farinelli, A., Boekbespreking, *'Etudes sur l' Espagne'*, A. Morel, Fatio 1895, Paris, Extracto de la *Revista critica de Historia y Literatura Espanolas, Portuguesas e Hispono- Americanos* II, 1, 1897.
- Gessler, J., *'De Legende van de Leuvensche 'Francs-Tireurs' vertaald door J. Gessler'*, Leuven, 1928.
- Gids voor de Vondel tentoonstelling tgv de 350-jarige herdenking van zijn geboortedag op 17 nov. 1587.* 1938.
- Goslinga, A., *'De Rotterdamse Schoolkwestie' (1866-1868)*, overdruk uit het *Maandschrift der Doctor Abraham Kuypertstichting*, 18vv, 57vv, 100vv, 136vv en 160vv, jan. tot en met mei 1955.
- Goslinga, A., *'Het conflict Groen-Van der Brugghen opnieuw bezien'*, In *Ad Fontes, Cultureel Maandblad voor het Christelijk Onderwijs*, 285-315, Amsterdam.

- Goslinga, A., *Prof. Kohnstamm en het conflict Groen-Van der Brugghen*, Amsterdam, 1926
- Goslinga, A., 'Reinaert vss 3006-3007', overdruk uit het *Tijdschrift voor de Ned. Taal- en Letterkunde*, Deel XLV, 1.
- Gossaert, G., *Bij Vondel's Graf*, herdenkingsrede uitgesproken in de Nieuwe Kerk te Amsterdam op 17 nov. 1937, Utrecht, 1937.
- Groeninx van Zoelen, R., 'De Mannheimer-affaire', waarschuwing van den Raad van Bestuur der Nationale Unie, Amsterdam, (1936)
- H., *De Dichter en zijne Vaderstad. Eene inleiding tot den staat van Plato*, Leiden, 1881.
- Haas, Karl, *Carl Hilty. Eine Einführung in seine Schriften mit einer Stizze seines Lebens*, Leipzig, z.j.
- Heinsius, Nicolaas, *Drie verhalen uit den Vermakelijken avonturier ofte de Wispelturige, en niet min wonderlyke levens-loop van Mirandor*, Amsterdam, 1938.
- Het Rhythme van de Vondelwaardering*, Rede uitgesproken bij de aanvaarding van het ambt van buitengewoon hoogleraar aan de RK Universiteit te Nijmegen door B.H. Molkenboer O.P. op 24 okt. 1933, Nijmegen/Utrecht, 1933.
- Heule sr., M.J., *Woord of Kruis. De verroomsing onzer hervormde en gereformeerde kerken*, z.p., z.j. (1958?)
- Heyting, August, 'Willem Kloos in de lijst van zijn tijd.' overdruk uit *Diet-brand*, juni-juli 1938.
- Hitler, A., *Rede van den Führer in den Rijksdag*, 6 okt. 1919.
- Hooy, J., 'De herleving van ons oude lied', Overdruk uit *Nieuw Nederland*, V, 11, mei 1939.
- Hooy, J., *Liederen van Groot-Nederland.* Den Haag. z.j.
- Huygens, Constantyn, *Cluyswerck, Dichtstuk van ...*, 's-Gravenhage, 1841.
- Hylkema, C.B., *Het Nederlandsch Fascisme*, Utrecht, z.j.⁷
- Indestege, Luc, Teksten van ..., *Jules van Paemel. De zeven hoofdzonden*, Amsterdam, 1938.
- Internationaal Gereformeerd Contact. *Mededelingen van het Nederlands Comite voor Internationaal Gereformeerd Verband*, z.p., z.j.
- International d'Histoire Litteraire. *Second Congres. Resumes des Exposés*, Amsterdam, 1935.
- Jaarverslagen der Vereniging tot Christelijke verzorging van zenuwzieken in Nederland*, Zeist, 1951.
- Jager, A. de, *'Tollens' Dichterrang, gehandhaafd tegen de bedenkingen van Dr. N. Beets*, Deventer, 1859.
- Johnston's Pictorial-Birds Eye, Map of the Transvaal Orance Free State*, Edinburgh/London, 1900.
- Kampen, N.G. van, *'De invloed van Nederland op het overige Europa'*, Haarlem, 1833.
- Kamphuis, G., *'Leiden, Revius 'verlossinghe van de Veluwe'*, Amsterdam, 1950.
- Kapteyn, J.M.N., 'Nu ist al God, nu Leth abba sinne had', in *Frysk Jierboek*, Groningen, 1937.

- Klaverblad van vier* Vier novellen van Maurits Dekker, B. Stroman, Tonny van der Horst en Pliet van Lishout, met vier houtgravures, Amsterdam, 1952.
- Klerk, C.R. de, *De Grootste der 'Great Hollanders'*, Amsterdam, 1930.
- Klerk, C.R. de, 'Vondel en zijn Volk.' overdruk uit *De Gemeenschap*, 1-7, juli-aug. Amsterdam, 1936.
- Kloeke, G.G., 'Reflexen van Hollandsche expansie in de huidige Nederlandse dialecten.' in: *Mededelingen der Koninklijke Akademie van Wetenschappen*, afd. Letterkunde, deel 61, serie A, no. 1, Amsterdam, 1926.
- Kort, W.L.P.M. de, '*Het algemeen Ouderdomspensioen*', 's-Hertogenbosch, z.j.²
- Krieken, G.S. van, '*Hugo Grotius Morgen-gebed, op muziek*', Neerbosch, z.d.
- Kruyff, Jan de, '*De hoop des wederziens, In twee zangen.*' 's-Gravenhage, 1851³.
- Kruyskamp, C., Boekbeoordelingen Jan van der Noot, W.A.P. Smit, in *Tijdschrift voor Ned. Taal- en Letterkunde* LXXI, 4, 303-311, Leiden, 1953.
- Kuiper, G., 'Trivium, Taal en Tongval', overdruk uit *Taal en Tongval*, VI, 2-3, Antwerpen, 1954.
- Lahnek, F., '*Der Rhein von Cöln bis Mainz*', z.p., z.j.
- Margadant, S.W.F., 'De litteraire kinderkamer in opstand', overdruk uit *Haagsch Maandblad*, XXIV, 1, juli 1935.
- Marnix, '*Den Biekorf der Roomscher kerkcken*', folio 6-52v., z.p., z.d.
- Mayence, Fernand, '*De Legende van de Leuvensche 'Francs-Tireurs'*', Leuven, 1928.
- Mededelingen der Bijzondere Faculteit. 'Handleiding voor de studie aan de Bijzondere Faculteit.'* no 7/8, cursusjaar 1957-1958, z.p., 1957.
- Mededelingen van de Centrale Commissie voor onderzoek van het Nederlandse Volkseigen*, z.p., okt. 1949.
- Meissner, Rudolf, *Ein vortrag von 'Skaldenpoësie'*, Halle, 1904.
- Mérode, Willem de, '*Chineesche Gedichten*', Baarn, 1936².
- Meulen, R. van der, '*Neerland-Polonica*', Leiden, z.d.
- Meyer, Maurits de, '*Amor et Psyche*', *Folk-Liv, Journal international d'ethnologie et folklore européen*, 2, Stockholm/Sweden, 1938.
- Michels, L.C., 'Een distichon van Henricus Agricola Brechtanus', overdruk uit *Neophilologus*, 137-140, Groningen/Djakarta, 1954.
- Mickiewicz, Adam, 1798-1855 (Polens grootste dichter)* uitnodiging en programma van de herdenkingstentoonstelling in de aula van de Universiteit van Amsterdam, 21 maart 1956.
- Minderaa, P., '*Lyriek en Leven*', Rede uitgesproken bij de aanvaarding van het ambt als buitengewoon hoogleraar in de Nederlandse Taal- en Letterkunde aan de R.U. te Leiden, 16 dec. 1949, Leiden 1949.
- Molkenboer OP, B.H., '*Het Rhythme van de Vondelwaardering.*' Rede uitgesproken bij de aanvaarding van het ambt van buitengewoon hoogleraar aan de RK Universiteit te Nijmegen op 24 okt. 1933, Nijmegen/Utrecht, 1933.
- Muller, J.W., *De Moedertaal en het Gymnasium*, Groningen/Den Haag, 1929.
- Muller, J.W., '*Elckerlyk, Tekstcritische en exegetische aantekeningen*', Koninklijke Vlaamsche Academie voor Taal- en Letterkunde. Verslagen en Mededelingen, Ledeberg/Gent, 1935.

- Müllner, Joachim, 'Eene Kers-Preek; met volkomene uitlating van de letter R, zonder dat daardoor de zin eenigszins verstoord wordt', Amsterdam, 1846⁴.
- Musset, Alfred de, *De Meinacht door Jac. van Looy*, Amsterdam, 1892.
- Nieuwe Geïllustreerde Stuiversgids voor Nijmegen en Omstreken*, Nijmegen, z.d.
- Novák, Arne, 'De Czechische Letterkunde', overdruk uit *Vragen van den dag*, 1-56, Amsterdam, z.j.
- Oefening kweekt Kennis*. Verslag van den staat en de werkzaamheden van Het Letterkundig Genootschap over 1936-1937, 's-Gravenhage.
- Overdiep, G.S., *Over Vondels Dichtkunst*, Ledeberg/Gent, 1937.
- Overdiep, G.S., 'Taalgemeenschap', Overdruk uit de *Tweede Interfacultaire leergang*, RU te Groningen, Academiejaar 1937-1938, Groningen/Batavia, 1938.
- Panorama von Rhein, Cöln bis Mainz*, z.p., z.j.
- Peppink, S., 'Daniël Heinsius', een proefschrift aan de Leidsche Hoogeschool besproken door ..., Leiden, 1935.
- Pierson, J.L., *Het vrije Fascisme (en het geestelijk individualisme als een natuurlijke religie.)* Niet in de handel. z.p., z.j.
- Ploeg, De Nieuwe*, boekennieuws van de Wereld-Bibliotheek, nr. 3, Amsterdam, mei-juni 1960.
- Polak, Henri, *Openbare brief aan den Weledelzeergeleerden Heer Dr. A.R. Zimmerman*, Amsterdam, 1934.
- Pollmann, Jop, 'Calvijn's Aesthetica. Een daad van eenvoudige rechtvaardigheid', 's-Hertogenbosch, (1939).
- Prospectus*, Institute of Social Studies, The Hague, 1957-1958.
- Reis door Nederland.*, z.p., z.j.
- Rijnbach, A.A. van, 'Een onuitgegeven brief van Jacob Cats', overdruk uit het *Tijdschrift voor de Nederlandsche Taal- en Letterkunde*, LVI, 2-3, Leiden, 1937.
- Schelven, A.A. van, *De idee van den vooruitgang*, Rede bij de 47e herdenking der stichting van de VU te Amsterdam, 20 okt. 1927, Kampen, 1927.
- Sermo*, contactorgaan van het studentenwerk, uitgaande van de gereformeerde studentenpredikanten, V, 1, 2, 3, okt., nov., dec., 1957.
- Serrarens, E.A., 'Vondel's Gysbrecht en Maeghden in 't licht der Contra-Reformatie', overdruk uit het *Tijdschrift voor Taal en Letteren*, (Roermond, 1937.)
- Sipma, P. *In idiomatysk Frysk Wurdboek*, z.p., z.d.
- Sizoo, A., *Augustinus de Senectute*, Leiden 1955.
- Sizoo, A., 'Augustinus', overdruk uit *Stemmen des Tijds, maandblad voor Christendom en Cultuur*, XIX, 417-448, Zeist, 1930.
- Sizoo, A., 'De Rechtsgrond van Nero's Christenvervolging', overdruk uit het *Tijdschrift voor geschiedenis*, 348-355, z.p., z.j.
- Sizoo, A., *Mnemosynes Bibliothecae Classicae Batavae ex tertiae seriei volumine quarto*, Ad Augustini Conf. VIII, II, 3, Leiden, 1937.
- Sizoo, A., *Revue des Études Latinus Publiée par la Société des Études Latines. Paetus Thrasea et Le stocisme*, Paris, 1927.

- Sizoo, A., *Techniek in de Oudheid*, voordracht gehouden op het PBNA-congres, z.p., 5 sept. 1952.
- Slagroede, De*, maandelijkse postzegelkrant in Nederland, I, 12.
- Steenhuis, J.F., 'n *Raiske*, 's-Gravenhage, z.d.
- Steenhuis, J.F., 'n *Oet mien jongesjoar*, 's-Gravenhage, z.d.
- Stenografisch Verslag* van de vergadering der Vereeniging voor Hooger onderwijs op gereformeerden grondslag, Arnhem, 1927.
- Stokvis, Benno J., *Tentoonstelling van werken van en over Dr. W. Kloos en Dr. K.J.L. Alberdingk Thym (L. van Deysel)*, Amsterdam, 1935.
- Thijssen Schoute, C.L., 'Rabelais, Marnix van Sint Aldegonde en B.N', overdruk uit *Tijdschrift voor de Ned. Taal- en Letterkunde*, LVIII, 1-2, Leiden, 1938.
- Tollens Cz., *De Bedeeling*, Amsterdam/Kampen, 1845².
- Tollens Cz., *De Pleegzuster*, Rotterdam, 1852.
- Tollens Cz., *Dichtregelen*, 's-Gravenhage, 1856.
- Tollens Cz., *Een Bedelbrief in den winter*, 's-Gravenhage, 1848².
- Tollens Cz., *Feestzang bij het huwelijk van zijne Kon. Hoogheid den Prins van Oranje en hare Keizerl. Hoogheid Anna Paulowna, grootvorstin van Rusland, gesloten te St. Petersburg, op den 21 van Sprokkelmaand 1816*, 's-Gravenhage, 1816.
- Tollens Cz., *Kinderlijke Dichtstukjes*, 's-Gravenhage, 1856.
- Tollens Cz., *Minnedichtjes*, Amsterdam, 1809.
- Tollens Cz., een voorberigt bij *De hoop des wederziens*, in twee zangen door Jan de Kruijff, 's-Gravenhage, 1851³.
- Tollens Cz., *H.*, *Herinnering aan*, door W.J. van Zeggelen, 's-Gravenhage, 1857.
- Tollens herdacht in België*, door Mr. Prudens van Duyse, Antwerpen, 1857.
- Tollens. Bij de toezending van het dichtstuk getiteld: aan Mejuffrouw Louiza Petronella Tollens*, z.p., dec. 1856.
- Tollens. Een lovertje op het graf van*, door L. van den Broek, Rotterdam, 1856.
- Tollens' Dichterrang, gehandhaafd tegen de bedenkingen van dr. N. Beets*, door A. de Jager, Deventer, 1859.
- Treves, Luisa, 'De brief van Don Juan', blijspel in een bedrijf, z.p., 1952.
- Tsjechen en Hongaren voor de rechtbank van het Protestantisme*, Budapest, 1939.
- Uitzicht. Tijdschrift ter bevordering van het Oecumenische besef*, Den Haag, dec. 1955.
- Universitair Asyl Fonds, *Jaarverslag*, 1953-1954.
- Valk, J. v.d., 'Scholastica', uit *Ons Tijdschrift*, IX, 2, Rotterdam, z.d.
- Verslag van de Dialecten-Commissie der Koninklijke Akademie van Wetenschappen te Amsterdam, over 1930 en 1931*.
- Verwey, A., 'De Joden', verzen, tekst bij Tableaux-Vivants, gegeven in de Pulchri-Studio te 's-Gravenhage op 6, 7 en 13 apr. 1892, 2 exemplaren, het 2e ex. met programma.
- Verwey, A., *Het lezen en schatten van gedichten*, afscheidscollege van Albert Verwey, hoogleraar te Leiden, Santpoort, 23 mei 1935.
- Verwey, Gerlof, 'Onroerend goed als belegging en als beschermingsmiddel tegen inflatie', overdruk uit *Economisch- Statistische Berichten*, no. 2081, z.p., 15 mei 1957.

- Vloten, J. van, *De Ponsch-God en zijne Trawanten. Eene bijdrage tot de geschiedenis der Letterkundige Kritiek in Nederland*, Deventer, 1862.
- Vollenhoven, D.H.Th., *Logos en Ratio. Beider verhouding in de geschiedenis der Westersche kentheorie*, rede gehouden bij de aanvaarding van het Hoogleraarsambt in de fac. der letteren en wijsbegeerte aan de Universiteit te Amsterdam op 26 okt. 1926.
- Vondel en Moerman, door C. Bake, overdruk uit *Vondelkroniek*, II, 4, okt. 1931.
- Vondel en zijn Volk, door C.R. de Klerk, *De Gemeenschap*, juli/aug., 1-7, Amsterdam, 1936.
- Vondel, Joost van den, 17 nov. 1587-5 feb. 1679, NRC 16 nov. 1937.
- Vondel's Gysbrecht en Maeghden in 't licht der Contra-Reformatie, door Ed. A. Serrarens, (Roermond, 1937).
- Vondel-herdenking der Universiteit van Amsterdam, op 15 nov. 1937, Groningen/Batavia, 1937.
- Vondelkroniek, II, 2, apr., 1931.
- Vondels grootheid, Rede uitgesproken op den herdenkingsavond in den Stadsschouwburg op 17 nov. 1937 door N.A. Donkersloot, Allard Pierson Stichting no. 13, Groningen/Batavia, 1937.
- Vondeltentoonstelling, *Gids voor de*, tgv de 350-jarige herdenking van zijn geboortedag op 17 nov. 1587, 1938.
- Vooy's, C.G.N., 'Taalbederf door de school van Kolléwijn?', overdruk uit de *NTg XXIX* Rectoraatsrede van J. Wille, Amsterdam, 1935.
- Vooy's, C.G.N. de, 'De Franse woorden in de brieven van Wolff en Deken', 365-375, overdruk onbekend, Utrecht, z.j.
- Vooy's, C.G.N. de, 'Herdenking en Verantwoording', afscheidscollege te Utrecht, 30 maart 1946, Groningen/Batavia, 1946.
- Vreese, W.L. de, 'Paradox over den grooten nood der Ned. Philologie.' Voordracht van 14 juni 1933, overdruk uit de *Handelingen van de Mij der Ned. Letterkunde 1932/1933*, Leiden 1933.
- Vries, J. de, 'De Maatschappij der Nederlandsche Letterkunde te Leiden. Geschiedenis en Werkzaamheid.' (Maastricht), 1939.
- Wagenvoort, Hendrik, 'Orazio nella Letteratura Olandese', Roma, 1936.
- Weekblad voor levensverzekering 'De Verzekeringsbode', LXII, 29, 16 juli 1943; LXXV, 2, 13 jan. 1956.
- Wekker, De, (Bijlage Neerlandia No. 6), nr. 8, juni 1937.
- Wessem, E. van, *Problemen voor groote en kleine beleggers*, Culemborg, z.j.
- Westerhof, E., *Het middel ter genezing onzer kranke maatschappij*, Zaandam, (1935²).
- Wet van de Mij. der Ned. Letterkunde te Leiden, (Leiden), 2 mei 1936.
- Wülcker, Richard. 'Übersicht der Neuangelsäcksischen Sprachdenkmäler.' 58-88, Leipzig, z.d.
- Zeggelen, W.J. van, 'Herinnering aan H. Tollens Cz', 's-Gravenhage, 1857.
- Zijdeveld, A., 'Verwaarloosde Renaissance-literatuur. Een bijdrage tot nader verstand van Coornhert en Spieghel', overdruk uit *Nieuw Theologisch Tijdschrift*, afl. 2, Haarlem, 1927
- Zupitza, Julius, 'Englisches aus Prudentius handschriften', 36-45, Wien, 1876.
- Zupitza, Julius, 'Erklärungen der Neuangelsäcksischen Havelok', ein Zeig-nis für die Wielandsage, 124-129, Wien 1876.

Zupitza, Julius, 'Zur Literaturgeschichte des Guy von Warwick', 1-16, niet volledig, z.p., z.j.

Bijlage 6

Brochures en artikelen met betrekking tot de spelling

Algemeen Nederlandsch Verbond, 'Rapport inzake spellingvereenvoudiging, brief aan de Minister van O.K. en W. De Kanter', in *Neerlandia*, XXVI, 6, Dordrecht, 1922.

Bos, D., *Zijn de bezwaren tegen kollektieve invoering van de vereenvoudigde spelling overwegend?*, Winschoten, 1908.

Bosch, J.H. van den, *Taal en Spelling, Vereenvoudiging. Een tweetal lezingen*, 's-Gravenhage, 1900.

De verbreiding van de Vereenvoudigde Spelling (1908-1917), (1892-1931) en (1892-1933); z.pl., z.j.

De vereenvoudiging in de Engelsche spelling. Zooals die in Amerika is ingevoerd door President Roosevelt, op aanwijzing van de Commissie tot Vereenvoudiging der Spelling, Rotterdam, 1906.

Elzinga, J.J.B. en A.J. de Jong, *Handleiding voor de nieuwe spelling van het Nederlands*, Amsterdam, 1934.

Endepols, J., *Lijst van woorden gewijzigd volgens de spelling=1934, inzonderheid bedoeld als supplement bij het handwoordenboek*, Groningen-Batavia, 1934.

Engelkens, J.W., en J.A. vor der Hake, *De spelling-Kollewijn*, Zwolle 1914⁵ en z.j.⁷

Hake, J.A. vor der, *De tegenwoordige Stand van de Spellingkwestie*, Baarn, 1912.

Handelingen van de Eerste Kamer, 39-43 verg.; vel 146-168, Den Haag, 1935.

Handelingen van de Tweede Kamer, 69-70 verg.; Vel 552-566, Den Haag, 1934.

Heeroma, K., *Niet zóó maar zóó. 'n Populaire Toelichting bij de nieuwe spelling*, Libellen-serie 26, Baarn, z.j.²

Hesseling, D.C., *Onze gevaarlijke spelling*, Leiden, 1911.

Karsemeijer, J., 'Nogmaals de buigings-n', in *Orgaan der Vereeniging van leeraren bij het Christelijk Middelbaar Onderwijs*, XIV, 424, 21 juni 1934, Groningen-Den Haag, 1934.

Kloeke, G.G. *Deftige en gemeenzame taal; redevoering bij de aanvaarding van het hoogleraarsambt aan de RU te Leiden*, Groningen-Den Haag-Batavia, 1934.

Kluyver, A. en J.W. Muller, *Ontwerp voor een vereenvoudigde regeling van de spelling en van het grammatisch geslacht in het Nederlands, aanwijzende in hoeverre die regeling van het stelsel van De Vries en Te Winkel zou afwijken*, 's-Gravenhage, 1921.

- Kollewijn, R.A., 'De vereenvoudigde verdedigd', overdruk uit *De Beweging*, Amsterdam, 1907.
- Kollewijn, R.A., *Mannelik of vrouwelik. In het Licht van de Geschiedenis*, Zwolle, z.j.
- Kollewijn, R.A., *Over Noord- en Zuidnederlands Woordgeslacht*, z.pl., (1904).
- Kollewijn, R.A., *Vereenvoudigers-Arsenaal*, Baarn, 1913¹ en Purmerend, 1929².
- Kritiek op het verslag van de Staatskommissie in zake de spellingkwestie*, Eerste gedeelte, Zwolle 1912; Tweede gedeelte, Zwolle 1913.
- Luning Prak, J., *Weg ...! met de nieuwe spelling!*, Amsterdam, z.j.
- Mierlo S.J., J. van, *Bij het nieuwe spellingsakkoord*, Lier 1946.
- Nederlandsche uitgeversbond, *Het spellingvraagstuk en de uitgever*, Amsterdam, 1934.
- Neerlandia*, XXXII, 1, jan. 1928. Twee adressen aan Zijne Excellentie den Minister van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen te 's-Gravenhage en aan den Ministerraad te 's-Gravenhage.
- Noij, H.J., *Waarom willen wij onze Schrijftaal vereenvoudigen?* Deventer, z.j.
- Schrijftaal*, Orgaan van de Nationale Vereniging voor orde en eenheid in de Taal en Spelling, 1937-1948.
- Regels van de Vereenvoudigde Spelling met Toelichting*, z.pl. z.j.
- Rottier, J., *De spelling-Kollewijn, een groot maatschappelijk tevens Nederlands belang*, z.p. 1919³.
- Royen O.F.M., Gerlach, *De Vereenvoudigde Spelling tegen de jongste aanvallen verdedigd*, Tilburg, z.j.
- Royen O.F.M., Gerlach, *Het seksuele-N-komplex*, Purmerend, (1934).
- Royen O.F.M., Gerlach, *Kollewijn=Spelling en Taalwetenschap*, in Tilburg, 1930.
- Royen O.F.M., Gerlach, *Pronominale problemen in het Nederlands*, Tilburg, 1935.
- Scharten, Carel, *Het Spellingvraagstuk. De vereenvoudigde een gevaar voor volk en stam*, Amsterdam, (1910).
- Schepers, J.B., *Verkeerde raadgevers. Open brief aan de letterkundigen die een adres tegen de vereenvoudigde spelling tekenden; met naschrift voor iedereen*, Haarlem 1910.
- Sparnaay, C., *Een Beroep op het Jongere Geslacht*, Rotterdam, z.j.
- Talen, J.G., R.A. Kollewijn en F. Buitenrust Hetteema, *Nederlandse Taal. Proeve van een Nederlandse spraakleer*, Zwolle, 1908.
- Valkhoff, P., 'Taalverarming?' overdruk uit *Vragen des Tijds*, z.p., 1910.
- Verdenius, A.A., *Toelichting op de Nieuwe Spelling 1934. Tevens supplement op G. Leffertsma Taaloefeningen*, Groningen-Batavia, z.j.³
- Vereenvoudiging van onze Schrijftaal*; z.p., z.j.
- Vereenvoudiging*, Orgaan van de Vereniging tot vereenvoudiging van onze schrijftaal, XVI, 5-6; XXXI, 3; XXXVII, 1; XXXVIII, 3; XL, 2, 4; XLI, 1-4; XLII, 1-4; XLIII, 1-5; XLIV, 2, 3 en juni 1942.

- Vereniging tot Vereenvoudiging van onze Schrijftaal, *Een Privatissimum over Nederlandse Taal in het jaar 2222*, z.p., 1904.
- Vereniging tot Vereenvoudiging van onze Schrijftaal, *Handleiding*, Zwolle, 1904².
- Vooyo, C.G.N. de, 'De achtergrond van de spellingkwestie' overdruk uit *Vragen des Tijds*, Assen, 1909.
- Vooyo, C.G.N. de, 'De buigings-n als een steun voor het taalinzicht en het spraakkunst-onderwijs?', in *NTg* 25, 1931.
- Vooyo, C.G.N. de, 'Over de beginselen en de praktijk van een nieuw Moedertaalonderwijs', in: *Paedagogische Vlugtschriften*, serie H., no. 1, Baarn, 1910.
- Vooyo, C.G.N. de, 'Taalbederf door de school van Kollewijn?' overdruk uit de *NTg* XXIX, [Antwoord op de rectoraatsrede van J. Wille, Amsterdam 1935], z.pl., z.j.
- Vooyo, C.G.N. de (red.) *Wie gebruiken de Vereenvoudigde Spelling? Lijst van geschriften in V.S.*, Zwolle, 1911.
- Vooyo, C.G.N. de, *De bezwaren tegen de nieuwe spelling weerlegd*, z.p. z.d.
- Vooyo, C.G.N. de, *De oplossing van het spelling-vraagstuk; open brief aan zijn excelentie de Minister van Onderwijs*, Groningen-Den Haag, 1920.
- Vooyo, C.G.N. de, *Het spellingvraagstuk, ontwikkeling, tegenwoordige stand, mogelijke oplossing*, Groningen-Den Haag-Batavia, 1933.
- Westermann, C.J.J., *De spelling van De Vries en Te Winkel, wijziging op enkele punten*, Groningen-Den Haag-Batavia, 1931.

BIJLAGE 7

Stukken en artikelen betreffende 'Onze vlag'

1933

- 30 aug. *NRC*, avondblad [*Ab*], Onze Nationale Vlag. Feuilleton, W.G. de Bas.
- 14 dec. *Ons Overschie*, Nieuwe gegevens aangaande het ontstaan in vorm en kleur der Nederlandsche vlag.

1936

- 18 jan. *Utrechts Nieuwsblad*, Onze vlag, Rood-Wit-Blauw.
- 6 feb. *UN*, De kleuren van onze vlag.
- 23 feb. *Veluwsche en Betuwsche Post*, Rood-Wit-Blauw.
- Febr/maart *De Garde*, De Nederlandsche vlag.
- 4 en 5 maart *PZMC*, overdruk, Om onze nationale vlag.
- 18 maart *De Rijkseenheid*, Gedachtenwisseling over de herkomst der kleuren onzer vlag.
- apr. *De jonge Liberaal*, 7, Een nieuwe Partij.
- 11 mei *Maasbode*, *Ab*, Om de vlag.
- 4 juli *Maasbode*, Om de vlag.
- 21 okt. *De Rijkseenheid*, Een stamboom van een oud vorstenhuis.
- 18 nov. *NRC*, *Ab*, Staten-Generaal. De begroting voor 1937.
- 28 nov. *Het Liberale weekblad*, Rood-wit-blauw of Oranje-blanche-bleu?

Ir. L. Jonker Czn., *Misverstanden betreffende de Prinsenvlag*, Rotterdam, 1936.

1 dec. *PZMC*, Noodelooze drijfverij.

2 dec. *PZMC*, Op 's Prinsen Dag de Prinsenvlag.

15 dec. *NRC*, ochtenblad [*Ob*], Vergadering van de NSB en CHU en de herziening van de grondwet.

15 dec. *NRC*, *Ab*, In Holland staat een Huis.

15 dec. *Nieuwe Utrechtse Courant*, De vlag klaar? gedicht van Leo Lens.

18 dec. *PZMC*, 1 En toch ... Geel-Rood! 2 Zeeland. Misverstand. 3 rondom het Wilhelmus.

20 dec. *NRC*, ochtenblad, Feeststemming in Den Haag. De bruidsdagen van onze Prinses.

20 dec. *NRC*, *Ob*, Liberale staatspartij de Vrijheidsbond.

23 dec. *PZMC*, Wat is nu waar?

23 dec. *De Edesche Post*, Rood-wit-blauw.

24 dec. *PZMC*, 'Jewannes en de vlag'.

29 dec. idem.

1937

3 jan. *AHD*, *Ob*, Hulde van 'De Princevlag'.

4 jan. *Middelburgsche Courant*, Nationaal of ... Nazi-taal?

6 jan. *NRC*, *Ob*, De symbolische versiering van het Binnenhof.

6 jan. *NRC*, *Ab*, De eere-avond in het gebouw van Kunsten en Wetenschap in Den Haag.

6 jan. *MC*, Spontaan.

6 jan. *De Telegraaf*, *Ab*, Rood-Wit-Blauw.

13 jan. *De Rijkseenheid*, 1 Onze nationale vlag en het wapen van Batavia, een parallel, 2 Oranje-blanje-bleu.

15 jan. *De Edesche Post*, Oranje-wit-blauw!

22 jan. *De Edesche Post*, En toch Rood-wit-blauw!!!

29 jan. *De Edesche Post*, Onze nationale vlag.

2 feb. *Nieuwe Utrechtse Courant*, De Nederlandsche vlag.

2 feb. *PZMC*, Jan Pieterszoon Coens Wapen van Batavia.

5 feb. *De Edesche Post*, Neen, toch 'Oranje Boven' in de vlag!

9 feb. *Nieuwe Utrechtse Courant*, Onze vlag.

9 feb. *PZMC*, Rood.Wit.Blaauw.

9 feb. *NRC*, *Ob*, De nationale vlag.

9 feb. *AHD*, *Ab*, De Nederlandsche vlag.

10 feb. *AHD*, *Ab*, Onze landskleuren.

12 feb. *De Edesche Post*, 1 En toch Rood-wit-blauw. 2 De Princevlag. 3 Onze nationale vlag.

16 feb. *PZMC*, Perskroniek. De vlaggenkwestie.

19 feb. *Veluwsche en Betuwsche Post*, Onze nationale vlag.

19 feb. *PZMC*, De nationale vlag.

25 feb. *NRC*, *Ob*, De Nederlandsche vlag.

25 feb. *PZMC*, Wat nu?

26 feb. *NRC*, *Ab*, Hoe de Zeeuwen Suriname veroverden.

26 feb. *Veluwsche en Betuwsche Post*, 1 Rood-wit-blauw. 2 Onze nationale vlag.

27 feb. *NRC*, Spiegel van de week.

3 maart *De Rijkseenheid*, Onze natievlag.

4 maart Eerste Kamervergaderingen, vel 71-77, 271-278 en voorlopig verslag van de zitting 1937-1938, 150 en 456, Koninklijke boodschap en Memorie van toelichting.

5 maart *NRC, Ob*, Staten Generaal, Eerste Kamer; De heer Savornin Lohman aan het woord.

5 maart *NRC, Ab*, De vlaggekwestie.

6 maart *NRC, Ob*, Staten Generaal; Eerste Kamer.

10 maart *NRC, Ob*, De vlaggekwestie.

10 maart *NRC, Ab*, Onze vlag.

10 maart *De Rijkseenheid*, Gedachtenwisseling inzake de Rijksvlag.

16 maart *De Telegraaf, Ab*, De Nederlandsche Vlag.

17 maart *NRC, Ob*, De vaststelling van de kleuren van de Nederlandsche vlag.

20 maart *Haagsche Post*, Hier in Holland.

23 maart *AHD, Ob*, Streven der Vereeniging 'De Princevlag'.

23 maart *NRC, Ob*, De herziening van de Grondwet. 'De Princevlag'.

24 maart *AHD, Ab*, Rood Wit Blauw.

4 apr. *AHD*, Oranje-wit-blauw in 1813.

8 apr. *NRC*, De vlag van de Nieuw Amsterdam.

20 juli 'De Princevlag', afd. 's-Gravenhage.

8 dec. *AHD, Ab*, Onze vlag in de IIe Kamer.

11 dec. *AHD, Ab*, Oranje of Rood?

15 dec. *AHD*, De natievlag in discussie.

1938

18 en 22 jan. *NRC, Ab*, Oranje en de Nederlandsche vlag.

29 jan. *NRC, Ob*, Oranje in de vlag?

31 jan. *De Gooi- en Eemlander*, Oranje Boven. De innige verbintenis tusschen Nederland en Oranje.

1 feb. *NRC, Ob*, 1. Een dagorder van den Minister van defensie. Sportvliegers verspreiden strooibiljetten. 2. Amsterdam in een mateloozen vreugderoes. Burg. De Vlucht spreekt.

1 feb. *NRC, Ab*, Vandaag is het de nationale feestdag.

1 feb. *NRC, Ab*, De wimpel aan de vlag.

2 feb. *NRC, Ob*, Duitsch-Zwitsersche persstemmen.

2 feb. *NRC, Ab*, Het Parlement en de Prinselijke geboorte.

3 feb. *NRC, Ob*, Bijeenkomst van de Tweede Kamer. Rede H. Colijn.

5 feb. *NRC, Ab*, Oranje en de Nederlandsche vlag.

15 feb. *De Nieuwe Dag*, Wat is de oorsprong van onze vlag?

1 maart *NRC, Ab*, Het wapen van Prinses Beatrix.

8 apr. *Woord en Geest, Gereformeerd Weekblad*, De Nederlandsche vlag.
Idem, 15 apr. 1938, De Nederlandsche vlag. (Slot)

29 apr. *NRC, Ob*, Goede voornemens in de Eerste Kamer.

7 mei *Haagsche Post*, Regeerden de Oranjes?

29 mei *NRC, Ob*, Wetenschappen.

7 juni *NRC, Ab*, De derde hagepreek van de NSB.

23 juni *NRC, Ob*, De viering van het a.s. Regeeringsjubileum.

25 juni *NRC, Ab*, Tegenstellingen in de NSB.

9 juli *NRC, Ab*, Uit het Haagsche leven: De Haagsche vlag.

2 sept. *NRC, Ob*, Het regeeringsjubileum. Amsterdam en Rotterdam.

2 sept. *AHD, Ob*, Toenemend saamhorigheidsgevoel tusschen Koningshuis en Volk.

3 sept. Van Boeken en Schrijvers, NUC, Twee mooie Oranje-Boeken.

4 sept. *NRC, Ob*, De Amsterdamse Week. Het Oranje gloort overal.
6 sept. *NRC, Ab*, Oranje en Amsterdam.
7 sept. *NRC, Ob*, Amsterdam als centrum der Nationale feestviering.

1939

23 sept. *Utrechts dagblad*, Oranje-blanje-bleu. (De tijd is rijp)
28 sept. *NRC, Ob*, Kenteekenen van Nederlandsche vliegtuigen.
31 okt. *NRC, Ab*, De burgervliegtuigen der neutralen.
21 nov. *NRC, Ob*, Luchtvaart. De oranje vliegtuigen in dienst.

1941

25 feb. *Utrechts dagblad, Ab*, Een propagandavergadering der NSDAP in Bilthoven.
27 juli *AHD, Ob*, Eerste deel vrijwilligerslegioen 'Nederland' vertrokken.

zonder datum

Baarnsche Radiocentrale, *Als de vreugde vuren branden*.

Bijlage 8

Twee koopakten

Op de enveloppe stond: 'Cadeau gekregen van ...' [onleesbaar I. K-H]

Tekst

S 201 Reg.fo 35; 3 mei 1700.

Voor de Schepenen Johan Rosa en Willem Turnhout van 's-Gravenhage is verschenen Johan Slingeland die 'wel ende wetens' heeft verkocht en overgedragen aan Servaas van Hoff, die koop en overdracht heeft geaccepteerd 'Huysinge ende Erve staende ende gelegen aan de Westzijde van de Pieters- ofte Gortstraat alhier'

Hierna volgen de belendende percelen en de 'servituyten, vrijdommen ende gerechtigheden ... alles volgens de oude brieven ende bescheyden'.

Koop en overdracht zijn betaald, ten eerste met de som van vijfhonderd Carolingische guldens en door middel van een schuldbrief der Schepenen ad een-en-twintig Carolingische guldens.

De betalingen hiervan staan tot 1713 vermeld op de achterzijde van het document. Tevens is toegevoegd een overboeking op 24 dec. 1886 op naam van de familie Vlieg en Catharina van Zeeland, weduwe van Carolus Martinus Vlieg.

1 juni 1803.

Schout en commissarissen uit het comité van civiele justitie van Soeterwoude verklaren dat voor hen is verschenen Pieterella Leeuwestein, weduwe van Dirk de Lange, wonende binnen deze ambacht.

Het betreft de verkoop van een huis, erve, tuin, schuur en schuithuis, gelegen binnen het dorp Soeterwoude 'zijnde het voorschreeven huis geappropriëerd tot een broodbakkerij'.

Hierna volgt de ligging van pand en opstallen.

Het getransporteerde is vrij, en niet anders belast dan met de Heer zijn Recht of jaarlijkse verpondingen enz.

De comparante verklaarde 'terzaake deezer verkoping, cessie en overdracht al wel ende ten volle voldaan, vernoegt ende betaald te zijn' met elf honderd gulden.